

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

Η ιδέα των σταυροφοριών (σύμφωνα με επικρατέστερη άποψη) ήταν ξένη τότε στο Βυζάντιο.

Η ιδέα των σταυροφοριών γεννιέται στη Δυτική Ευρώπη τον 11^ο αι.,

Οι αιτίες...

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

α. Η αναβίωση της αρχαίας παράδοσης των προσκυνημάτων στους Αγ. Τόπους το 10^ο αι.

β. Ο φανατισμός των Τούρκων* και η ανάπτυξη στη Δύση έντονης φημολογίας για ωμότητες σε βάρος των προσκυνητών από Άραβες και Τούρκους τον 11^ο αι.

(: κύρια αιτία, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΔΥΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΥΣ ΤΟΥ 12^{ου} αι.!!!)

* Οι Τούρκοι, ήταν κύριοι της Βαγδάτης και προστάτες των Χαλιφών ήδη από το 1055, κατέκτησαν Συρία, Ιεροσόλυμα)

Σοβαρές αιτίες επίσης είναι:

γ. Ο χαρακτήρας ιερού πολέμου που είχαν προσδώσει οι πάπες κατά την ανάκτηση των ισπανικών εδαφών από τους Άραβες (Reconquista). Οι Άραβες (Σαρακηνοί, Μαυριτανοί, Βέρβεροι). από την Αφρική πέρασαν και κατέλαβαν την Ισπανία από τον 7^ο μΧ. αι.

δ. Η ενίσχυση της θέσης των παπών έναντι των γερμανών ηγεμόνων, κυρίως του Ερρίκου Δ' (1077).

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Ο Αλέξιος Α΄ στα δύσκολα χρόνια του πολέμου εναντίον : Πατζινάκων, Κομάνων περίμενε από τη Δύση μισθοφόρους ΟΧΙ σταυροφόρους. Γι αυτό όταν έφτασαν στην Κωνσταντινούπολη έγιναν δεκτοί με δυσπιστία.

Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες

- Α' σταυροφορία (1095-1099)
- Β' « (1147-1149)
- Γ' « (1189-1193)

- Α' Σταυροφορία 11^{ος} αι (1096-1099)
- Ο Πάπας Ουρβανός την κήρυξε το 1095. Δε γνωρίζουμε το ακριβές περιεχόμενο του λόγου του: όμως, σύμφωνα με τους μεταγενέστερους χρονογράφους, ο πάπας κάλεσε σε ιερό πόλεμο τους πιστούς κατά των Αράβων για την απελευθέρωση των Αγ. Τόπων. Ο λόγος τελείωσε με το σύνθημα : «Ο Θεός το θέλει»

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

- Ιεροκήρυκες, όπως ο Πέτρος ο Ερημίτης [«Κουκούπετρος» κατά την Άννα Κομνηνή] και ο ιππότης Γκωτιέ ο Πένης, επικαλούνταν χιλιαστικά οράματα, για να προσελκύσουν τις μάζες των Κάτω Χωρών και της Ρηνανίας στη Σταυροφορία.

Α' σταυροφορία:

- Πολλοί πιστοί ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του πάπα: για εξασφάλιση της αιώνιας σωτηρίας
- για βελτίωση της δεινής οικονομικής τους θέσης
-

- Στην αρχή ξεκίνησε μια ανοργάνωτη λαϊκή σταυροφορία (50.000 φτωχοί-αγρότες), αλλά στη Μ. Ασία εξοντώθηκαν-αιχμαλωτίστηκαν από τους Τούρκους.
- Στη συνέχεια ακολούθησαν οι φεουδάρχες . Οι στρατιές τους προωθήθηκαν στο βυζ. Έδαφος (80.000 χιλ.). Με τη βοήθεια του Αλέξιου νίκησαν τους Τούρκους στο Δορύλαιο (1097). Τα εδάφη δόθηκαν στο Βυζάντιο.
- Υπό λατινική κυριαρχία τα Ιεροσόλυμα 1099- κατόπιν εφόδου- μετατράπηκαν σε φραγκικό βασίλειο.

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

Α' ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

- Ο Γοδεφρείδος της Λοραίνης (του Μπουγιόν) γίνεται «Υπασπιστής του Πανάγιου Τάφου».
- Το 1100 τον διαδέχεται ο αδερφός του Βαλδουίνος ως «Βασιλιάς της Ιερουσαλήμ»
- Εν τω μεταξύ ολιγάριθμοι δυτικοί εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην Παλαιστίνη αποφεύγοντας κάθε συγχρωτισμό με τους μουσουλμάνους.

ΤΑ ΤΑΓΜΑΤΑ

- Τότε ιδρύθηκαν τα «στρατιωτικά τάγματα»:
- - Ιωαννιτών (οσπιταλίων Hospitaliers) που μετετράπη σε στρατιωτικό (1113)
- - Ιπποτών του Ναού (Ναΐτες) από τον Ουγο ντε Παγιεν (1119)

ΟΙ ΔΙΑΜΑΧΕΣ

- Στη νέα γενιά Σταυροφόρων (1130 και μετά) που δεν είχαν γνωρίσει την Ευρώπη αναδύονται φατρίες ευγενών που ανταγωνίζονται μεταξύ τους :
- (Κουρτεναί της Εδέσσης $\neq$ Ιμπελέν)

ΟΙ ΝΙΚΕΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΣΤΗ Β' ΚΑΙ Γ' ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

- οι μουσουλμάνοι σημείωσαν σημαντικές επιτυχίες εναντίον των Σταυροφόρων και γι' αυτό οι Φράγκοι προχώρησαν στη Β' και Γ' σταυροφορία το 12ος αι. που όμως ηττήθηκαν, ενώ και το Βυζάντιο είχε απώλειες.

(π.χ. ο βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο και την πούλησε στους Φράγκους Λουζινιάν).

Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

- με την άφιξη των σταυροφόρων της Τρίτης Σταυροφορίας(1189-1192) ο Σαλαντίν υπέστη κάποιες ήττες, αλλά κατάφερε να κρατήσει τους σταυροφόρους έξω από την Ιερουσαλήμ.

Σαλαντίν

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

- Ειδικά στο πρόσωπο του Ριχάρδου του Λεοντόκαρδου, ο Σαλαντίν βρήκε έναν αντίπαλο που τον εκτιμούσε πολύ, όπως και ο Ριχάρδος εκτιμούσε το Σαλαντίν. Ιστορίες για αυτούς λέγονταν για πολλά χρόνια τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Μέση Ανατολή.

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ των τριών πρώτων σταυροφοριών

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΕΤΥΧΑΝ ΔΗΛΑΔΗ:

- η κατάκτηση Αγ. Τόπων
- η παροχή βοήθειας στους Έλληνες
- η συνένωση της Χριστιανοσύνης (που δεν διήρκεσε για πολύ)

- Αντίθετα οι σταυροφορίες:
 - αναζωπύρωσαν το μίσος Χριστιανών - Μουσουλμάνων
 - αύξησαν την εχθρότητα Ελλήνων –Λατίνων (= αυτό οδήγησε στην άλωση της Κωνσταντινούπολης στη Δ' σταυροφορία).

- οξύνθηκαν, γενικά, οι αντιπαλότητες σε κάθε επίπεδο (προσωπικοί ανταγωνισμοί ηγετών, εθνικοί ανταγωνισμοί, κληρικοί-λαϊκοί)
- Ιππότες: αποδεκατίστηκαν
- Εκκλησία: έχασε παρά κέρδισε.
- Τα μοναχικά – τάγματα επέστρεφαν ηττημένα και εκτρέπονταν σε λεηλασίες και προξενούσαν απογοήτευση και οργή

- Από οικονομική άποψη : τα οφέλη για τους σταυροφόρους \πρωταγωνιστές\ ήταν περιορισμένα (παρά την παρουσία των ιταλικών ναυτικών πόλεων στα λιμάνια της Ανατολής).

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

. Η Τέταρτη Σταυροφορία (1202-1204)

- Γενικό κλίμα στην Κωνσταντινούπολη : -
 - είχε απειληθεί από Νορμανδούς
 - οξυμένες σχέσεις με Βενετούς
 - ο γερμανός αυτοκράτορας Ερρίκος Ε' είχε επεκτατικά σχέδια
 - οικονομική, πολιτική, στρατιωτική αδυναμία Βυζ.

- Ιδέα σταυροφορίας : πάπας Ιννοκέντιος Γ΄
 \ χωρίς σαφείς στόχους \
 προπαγανδίστηκε στις χώρες της Δ.
 Ευρώπης...

- Αρχηγός : Βονιφάτιος Μομφερατικός
- Τόπος συγκέντρωσης στρατού : Βενετία
- Προορισμός : Αίγυπτος- Συρία (1201 με σύμβαση αναλαμβάνει η Γαληνοτάτη Δημοκρατία έναντι αμοιβής τη μεταφορά και τροφοδοσία για ένα έτος).

■ Εμπλοκή Βυζαντινών:

- Συνεννόηση έκπτωτου αυτοκράτορα Ισαάκιου Β' Αγγέλου για αποκατάστασή του στο θρόνο/
- Η απόφαση επίθεσης οριστικοποιείται στην Κέρκυρα/ Ιούνιος 1203. Οι σταυροφόροι φτάνουν έξω από τα τείχη της Κωνσταντινούπολης.

Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

- Ισαάκιος Β 185-1195
- Αλέξιος Γ (αδελφός) 1195-1203
- Ισαάκιος Β (δεύτερη βασιλεία) και Αλέξιος Δ (γιος Ισαακίου Β) 1203-1204
- Αλέξιος Δ Μούρζουφλος 1204

δ. Η Τέταρτη Σταυροφορία (1202-1204)

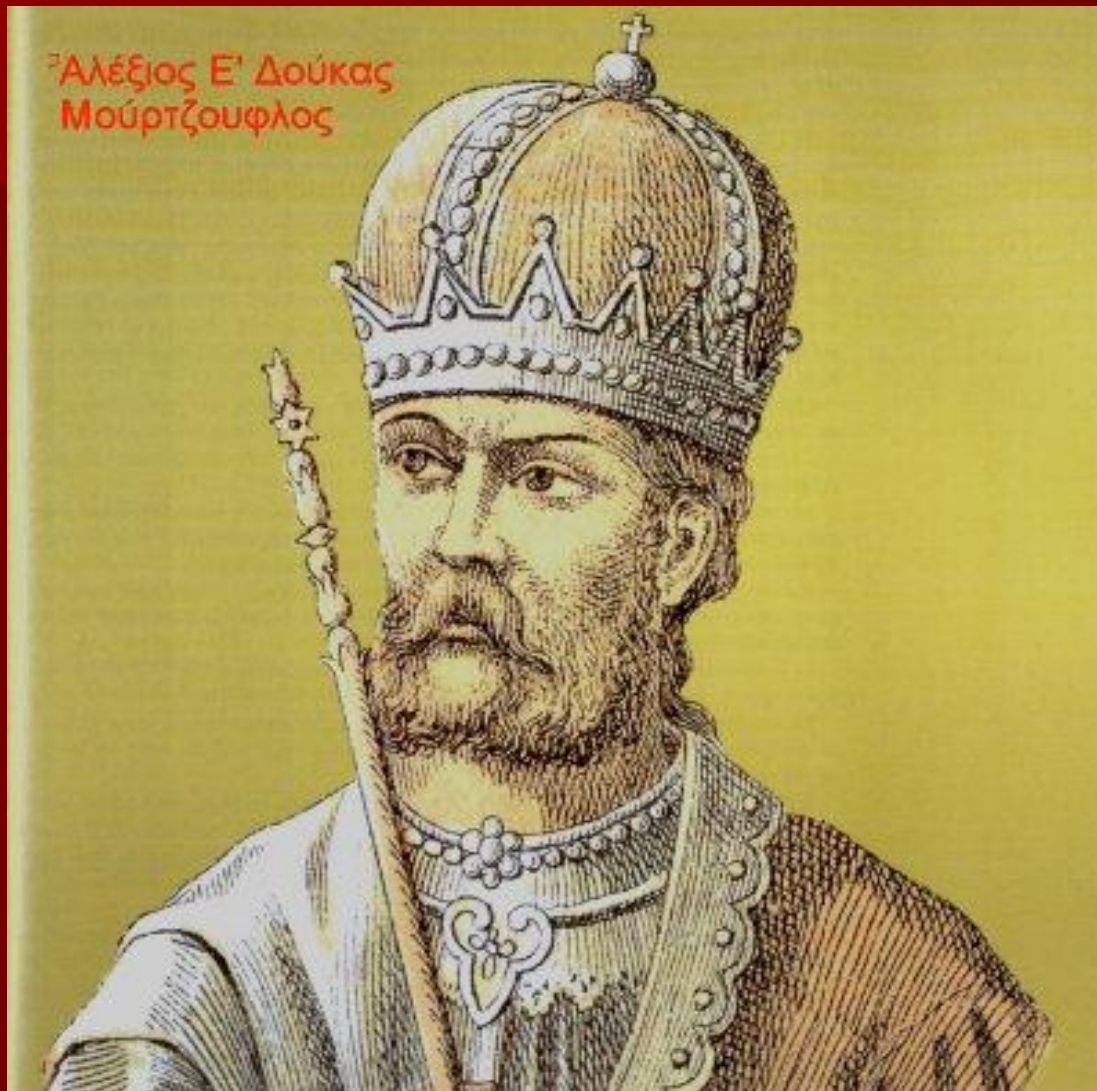
- Αρχικά η εντύπωση ήταν ότι οι σταυροφόροι θα έμεναν προσωρινά στην Κωνσταντινούπολη και μετά την αποκατάσταση του Ισαάκιου Αγγέλου θα αποχωρούσαν για τους Αγ. Τόπους

Συνάντηση του Αλέξιου με το Δόγη Δάνδολο.

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

- Όμως τον Ιούλιο 1203 κατέλαβαν την Πόλη.
Έτσι
 - αποκατέστησαν τον Ισαάκιο Αγγελο
 - έμειναν για να διαχειμάσουν
 - ήρθαν σε αντιπαράθεση με τον πληθυσμό
 - αλαζονική συμπεριφορά Λατίνων
 - βαρύτατη φορολογία
 - πραξικοπηματική ανάληψη του θρόνου
από τον Αλέξιο Ε' Δούκα
Μούρτζουφλο.

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

■ Τέλος το 1204 οι σταυροφόροι:

- συνυπέγραψαν το Μάρτιο συμφωνία διανομής της Βυζ. Αυτοκρατορίας (της Ρωμανίας)
- πραγματοποίησαν την άλωση τον Απρίλιο (= ο Αυτοκράτορας Αλέξιος Ε΄ τράπηκε σε φυγή.
- σφαγές- λεηλασίες
- πολύτιμα έργα μεταφέρθηκαν στη Δύση για να κοσμήσουν καθεδρικούς ναούς και πύργους)

Πολιορκία της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους

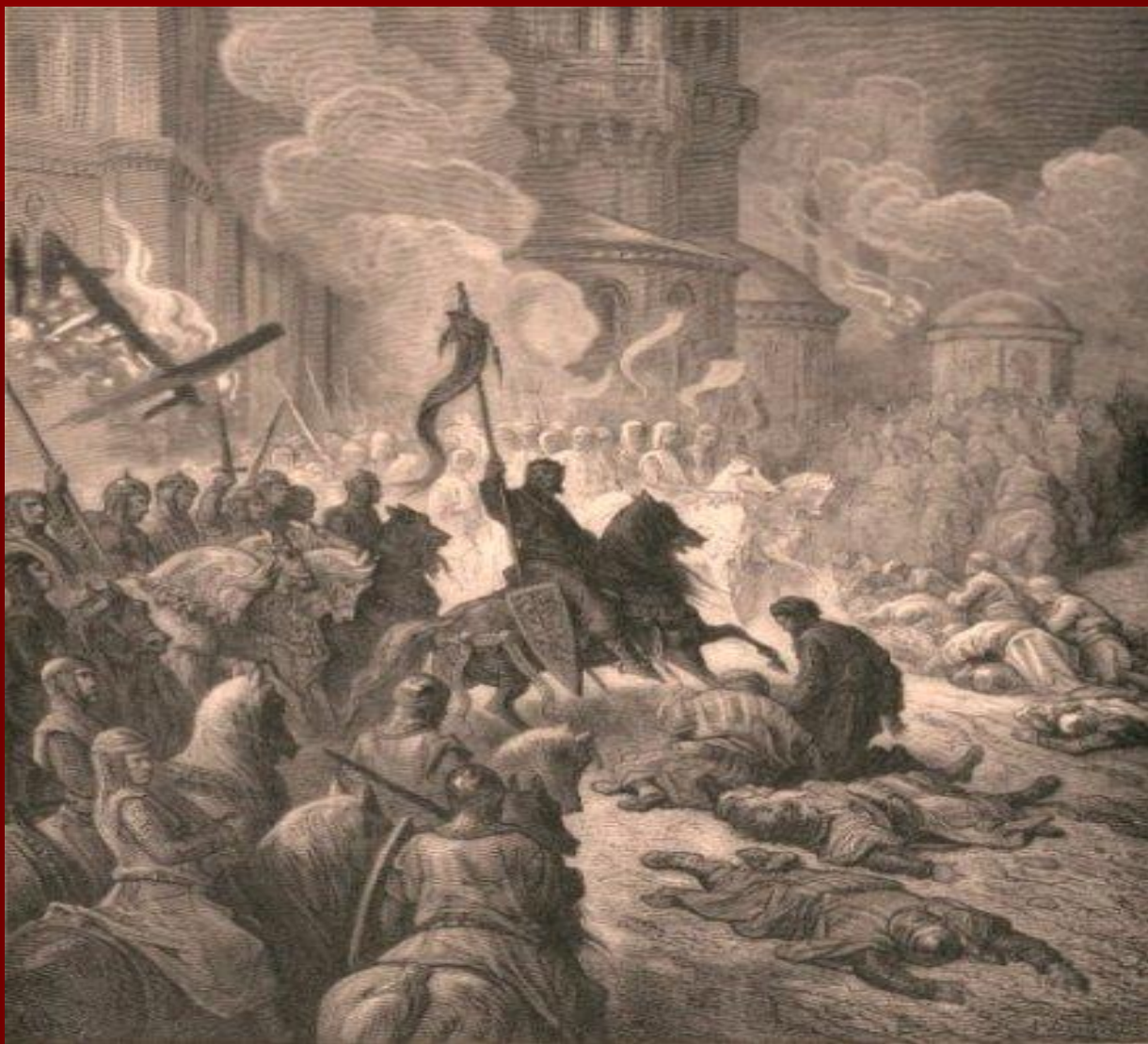
ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
φιλόλογος

- Με την άλωση της Κωνσταντινούπολης αρχίζει η περίοδος της Φραγκοκρατίας στην Ελλάδα (σε ορισμένες περιοχές διήρκεσε μέχρι το 17ο αι.)